

עת"א 61640/05/22 - שקיל מסעוד, נגד הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

בית המשפט המחוזי בחיפה

03 יולי 2022

עת"א 61640-05-22 מסעוד נ' הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון
בפני כב' הנשיא רון שפירא
העותר
שקיל מסעוד,
ע"י ב"כ עו"ד נואף עזאם

נגד
המשיב
הממונה על עבודות שירות - מפקדת גוש צפון

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים בתמצית:

לפני עתירת העותר שהוגשה נגד החלטת המשיב בדבר הפסקה מנהלית של עבודות השירות וריצוי יתרת העונש במאסר בפועל בבית סוהר.

העותר נדון בבית משפט השלום לתעבורה בחיפה ל-4 חודשי עבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס ופסילת רישיון נהיגה בפועל, זאת בגין נהיגת רכב תחת השפעת אלכוהול. העותר החל לרצות את עבודות שירות ובתאריך 09.04.22 נעצר בחשד לביצוע עבירות תעבורה נוספות. בתאריך 11.04.22 הוגש נגדו כתב אישום. לנוכח מעצרו והיותו בתנאים שאינם מאפשרים לו המשך ריצוי עבודות השירות הוחלט על הפסקה מנהלית של עבודות השירות, זאת לאחר שנערך לו שימוע.

העותר טוען כי החל לבצע את עבודות השירות ללא דופי במקום ששובץ בו, אך לאחר שנעצר בגין תיק אחר של נהיגה בזמן פסילה, הוחלט להפסיק את ריצוי עבודות השירות ולהורות על ריצוי יתרת העונש במאסר בפועל. כן נטען כי ימים רבים שריצה העותר בעבודות שירות לא נכללו במניין הימים שחושבו ולכן יתרת הימים לריצוי גדולה מהיתרה הראויה. נטען כי ההחלטה על הפסקת עבודות השירות הינה שרירותית ואינה מידתית וכי העותר לא ידע שהפסילה שהושתה עליו התחילה והוא נוהג בפסילה. כן נטען כי ניתן לבקש מבית המשפט שהורה על מעצרו של העותר לאפשר לו לרצות את עבודות השירות במהלך המעצר באיזוק אלקטרוני. נטען כי הוגשה בקשה לשינוי תנאי המעצר שנקבעה לדיון. כן נטען כי לגבי העבירה הנוספת עדיין התיק מנוהל ועומדת לעותר חזקת החפות.

המשיב טוען כי לא נפל פגם בהחלטת המשיב, אשר ניתנה בהתאם לחוק. טענותיו של העותר בדבר מניין הימים שריצה נבחנה ונמצא שהעותר התייצב ל-74 ימים, אך בשל שעות חוסר נוספו לו 6 ימים לריצוי ולכן היתרה נטו היא 18 ימים שמתורגמים ל-24 ימי מאסר בפועל. נטען כי העותר שוהה כעת בתנאי מעצר באיזוק אלקטרוני המונעים ממנו לשוב ולרצות מאסר בדרך של עבודות שירות. לכן נטען כי לא נפל פגם בהחלטה ואין עילה להתערבות בה. כן נטען כי עצם

ביצוע עבירה נוספת תוך כדי ריצוי עבודות השירות מעמידה עילה להפסקת עבודות השירות.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת המסמכים שהוצגו לעיוני הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה שכן לא נפל בהחלטת המשיב פגם המצדיק את התערבות בית המשפט.

המשיב השתמש בסמכותו להפקיע את עבודות השירות שהוטלו על העותר, זאת לאחר שהעותר ביצע עבירות נוספות ונעצר בתיק החדש. על פני הדברים, נראה כי עצם מעצרו של העותר בעבירות תעבורה נוספות, לאחר שניתנה לו ההזדמנות לענישה שיקומית, מעידה על כך שהעותר לא עמד במחויבות החלה עליו להצדיק את הענישה השיקומית שהוטלה עליו ולכן אין מקום להתחשב בו לפנים משורת הדין.

"האמצעי העונשי של מאסר בעבודות שירות נועד לספק חלופה עונשית אשר תכליתה לאזן באופן ראוי בין הצורך להטיל על נאשם עונש מאסר בגין עבירה שעבר, לבין האינטרס למנוע בנסיבות מתאימות, תוצאות קשות של מאסר בפועל מקום שניתן להשיג את מטרת הענישה ואת אינטרס הציבור שהיא אמורה לשרת בדרך מתונה שפגיעתה בנאשם תהיה פחותה. כך, נוצרה חלופה מוסדית לעונש מאסר לזמן קצר, המבקשת לקדם את מטרות השיקום שבענישה ההולמת במיוחד נאשמים שאינם מעורים בעולם הפשע אך עברו עבירה הראויה לעונש מאסר, אך נשיאת מאסרם בין סורג ובריא עלולה לדרדרם לעולם הפשע, ואף אינה כורח בלתי נמנע להגשמת אינטרס הציבור בענישה. וכך, מקום שניתן להשיג את המטרות העונשיות של המאסר בדרך מועילה יותר לחברה ופוגענית פחות לעבריין, יש להעדיף דרך זו..."

הטלת מאסר בעבודות שירות נתפסת בדין כפריבילגיה המוענקת לנאשם. על הנאשם נגזר עונש מאסר והוא "מתויג" כמי שנדון למאסר, אלא שניתנת לו אופציה לרצות את מאסרו בתנאים פתוחים של חיים במסגרת חופשית ועבודות שירות במקום ריצוי מאסר בכלא. פריבילגיה זו אינה מוקנית לנאשם באורח מוחלט ובלתי מותנה. היפוכו של דבר. היא הדירה וניתנת לביטול בכל שלב, מקום שהנאשם אינו עומד בציפיות המתחייבות ממנו לצורך מימושה. נאשם המבקש לרצות את מאסרו בעבודות שירות חייב לקבל עת (כך במקור, ככל הנראה צריך להיות "על") עצמו עול אחריות הנילווה למסלול עונשי מיוחד זה, ולבצע את המוטל עליו על פי הוראות הממונים, בלא סטייה והפרה של הכללים..."

סעיף 51ט' לחוק העונשין, הסדיר את אופן הפעלת סמכותו המינהלית של הנציב להפקיע את עבודות השירות בהתקיים אחת העילות הסטטוטוריות לכך. אותן עילות מייצגות מצבים בהם העובד אינו עונה בהתנהגותו לאמות המידה הנדרשות, ולכן תכלית עבודות השירות מסוכלת ונדרש אז לכוון את העבריין למסלול העונשי הרגיל, תוך התחשבות בתקופה אותה ריצה בעבודות עד מועד ההפקעה..."

רע"ב 426/06 נאסר חווא נ' שירות בתי הסוהר [פורסם בנבו] (החלטה מיום 12.03.2006).

ראו עוד לעניין זה:

רע"ב 11160/07 **מדינת ישראל נ' מרדכי ביטון** [פורסם בנבו] (11.2.2008). יצוין כי גם במקרה זה מדובר במי שהורשע בעבירת תעבורה והפר את תנאי עבודות השירות שנגזר עליו לבצע בעת שעבר עבירת תעבורה נוספת;

רע"ב 9148/12 **איציק מור נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (8.1.2019). שם נדחתה עתירה של עובד שירות שביצע עבירה נוספת והועמד לדין. בהליך החדש שנפתח כנגדו הוא נעצר בחלופת מעצר בית בתנאים מגבילים שלא אפשרו את ריצוי עבודות השירות.

נזכיר עוד את הדברים שנאמרו ברע"ב 2112/13 **מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר נ' יהודה אוהיון** [פורסם בנבו] (23.6.2013):

"ה"שידוך" בין קיומן של עבודות שירות לבין עבירות נוספות אינו זיווג מן השמים. עבודות שירות לא רק שאינן "תכנית כבקשתך" כפי שצוין לא אחת - הן גם אינן "בנות זוג" לעבירות אחרות. המבקש שיקום, פותחין לו פתח. אך כאשר הפה פה שיקום והידיים ידי עבירה - ננעל, לעת הזאת, שער עבודות השירות ונפתחים שערי בית האסורים."

בין העילות הקבועות בסעיף 51ט' (א) לחוק העונשין מצויה עילה (5) לפיה העותר **"נתון במעצר או משוחרר בערובה בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודת השירות"**; בענייננו התקיימה עילה זו ועל כן, אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב אשר הורה על הפסקת עבודות השירות שכן העותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים את התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות. ב"כ העותר טוען כי ניתן לפנות ולבקש בתיק המעצר לשנות את תנאי המעצר כך שיאפשרו ריצוי עבודות השירות, ולטענתו הוא אכן פנה בבקשה ונקבע מועד לדיון בבקשה, אך על פי המצב כעת, על אחת כמה וכמה כפי שהיה המצב בעת קבלת ההחלטה מטעם המשיב, תנאי המעצר בהם מצוי העותר אינם מאפשרים ריצוי העונש בעבודות שירות. על כן, לא ניתן לקבוע כי החלטת המשיב אינה סבירה בנסיבות העניין.

כמו כן, כאמור לעיל, העותר מואשם כי ביצע עבירות תעבורה נוספות בעת שריצה את עבודות השירות בגין עבירות תעבורה קודמות בתיק שבנדון והדבר מקים חשש מהותי כי הפריבילגיה של ריצוי מאסר בעבודות שירות אינה הולמת אותו, שכן ככל הנראה לא למד לקח ובחר להסתבך בביצוע עבירות נוספות בטרם סיים לרצות את המאסר בגין עבירות קודמות. לכן ייתכן כי הענישה השיקומית איננה מתאימה לעותר ויש בהתנהגותו כדי לקעקע את הבסיס שעליו נשען העונש השיקומי [ראו עניין **חווא הנ"ל**]. הגשת כתב אישום משקפת את ההנחה כי גורמי אכיפת החוק בתביעה הכללית סבורים כי קיימות ראיות משפטיות לכאורה המניחות יסוד סביר להרשעת העותר בעבירות המיוחסות לו ומדובר בראיות מספיקות כדי להקים חשש כי העותר ביצע עבירות תעבורה נוספות, למרות ההזדמנות שניתנה לו. בנסיבות אלו, סבורני כי גם מסיבה זו אין מקום לנהוג עם העותר לפנים משורת הדין. יצוין לעניין זה כי ככל הנראה אין מדובר בשיקולים שהובאו בחשבון בעת מתן החלטת המשיב, אשר פעל במסגרת החוק והחליט על הפסקה מנהלית בהתאם לעילה הקבועה בסעיף 51ט' (א) (5) לחוק העונשין מכיוון שהעותר נתון במעצר בתנאים שאינם מאפשרים התייצבותו להמשך ביצוע עבודות השירות. אך שיקולים אלה בהחלט יכולים להילקח בחשבון בעת שבימ"ש זה שוקל האם לפעול לפנים משורת הדין ולהתערב בהחלטת המשיב.

בסיכומי של דבר, במקרה זה אינני סבור כי נפל פגם בהחלטת המשיב המצדיק התערבות. המשיב פעל כדין כאשר החליט על הפסקה מנהלית וכן לא נפל פגם בהליך השימוע. כמו כן, לא מצאתי כי קיימת הצדקה בנסיבות העניין לפעול לפנים משורת הדין, כמפורט לעיל.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, העתירה נדחית.

העותר יתייצב לרצות את יתרת עונשו בהתאם להחלטת המשיב בבימ"ר קישון ביום 24.7.22 עד השעה 09:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על העותר לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 074-7831077;

074-7831078. יוער כי בין השיקולים לדחות את מועד ההתייצבות למועד שצוין בהחלטה בא לידי ביטוי מתן הזדמנות לעותר לעבור הליך של מיין מוקדם.

ניתן היום, ד' תמוז תשפ"ב, 03 יולי 2022, במעמד העותר וב"כ הצדדים.

רון שפירא, נשיא